

VÁCLAV HAVEL: ROLE ČESKÉHO PREZIDENTA

1993

UKÁZKA

Vlády se mohou střídat, poslanecká sněmovna může být rozpouštěna, volby mohou vynášet k moci nové politické garnitury, prezident však ve své funkci setrvává po celé své pětileté funkční období.

Eventuální politické změny nebude přitom jen pasívně přežívat, ale bude naopak jejich hlavním aktérem. V okamžicích politických změn či krizí jeho význam zřetelně vzroste, protože to bude především on, kdo bude v takových situacích zasahovat, krize překlenovat či je přímo řešit. Měl by být garantem či prostředníkem kontinuity státní moci, a tudíž i představitelem identity a integrity státu (zastupuje stát navenek!), jakýmsi jeho „pevným bodem“, instancí „posledního odvolání“, trvalou jistotou uprostřed dynamiky demokratického vývoje.

Prezident by se měl orientovat hlavně na věci zásadního a dlouhodobého významu a neměl by příliš vstupovat do každodenních a pomíjivých politických pří a rozepří. Znamená to, že by se zřejmě neměl vyskytovat denně na televizní obrazovce jako někdo, kdo řeší všechny možné i nemožné „otázky dne“, ale že by měl být spíš jen cítěn v pozadí jako určitá záruka legitimacy těchto řešení. Zcela se „vznášet nad vodami“ ovšem nemůže ani on. Měl by tu působit spíš jen jako nenápadný moderátor politických jednání, tvůrce prostoru dorozumění, cosi jako strážce politické kultury.

Za důležitý úkol prezidenta bych považoval starost o politickou atmosféru v zemi. Důrazy na mravní smysl občanství, mravní zdroje politiky, duchovní dimenzi společenského soužití, služebnou roli státu, apely na odpovědnost, výzvy k toleranci, vzájemnému porozumění – to všechno bude, podle mého pevného přesvědčení, trvalou a důležitou povinností prezidenta.

Z konkrétních věcí, o něž by se měl prezident podle mne velmi intenzívně a trvale zajímat, jsou na prvním místě lidská práva. Tento úkol vyplývá z povinnosti, kterou by rozhodně měla hlava státu mít: střežit a osvědčovat základní humanistické hodnoty, na nichž je stát založen.

Společným jmenovatelem prezidentova působení nemůže být to, co se obvykle rozumí „politickým programem“. U prezidenta by tímto společným jmenovatelem mělo být cosi podstatně jiného: společný duch – duch úcty k člověku a lidské důstojnosti, respektu k demokratické podstatě státu a jeho dlouhodobým zájmům, duch globální odpovědnosti za věci lidského společenství.

Článek napsal Václav Havel před svým zvolením prezidentem České republiky 26. ledna 1993.